

Ailenin Rol Model Alınmasının ve Aile Desteğinin Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerine Etkisi

The Effect of Family Role Model and Family Supports on Determining Entrepreneurial Tendencies of University Students.

Sezen BOZYİĞİT¹
Eda YAŞA²

ÖZET

Girişimcilik son zamanlarda önem kazanan konuların başında gelmektedir. İçinde bulunduğumuz teknoloji ve bilişim çağında, girişimciler için yeni fırsatlar ortaya çıkmakta ve buna bağlı olarak da girişimci sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Bu nedenle, bireylerin girişimcilik eğilimlerinin ne gibi faktörlerden etkilendiğinin ortaya çıkarılması önem arz etmektedir. Bu araştırmanın amacı, ailenin rol model alınmasının ve aile desteğinin üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerine olan etkisini ortaya çıkartmaktır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin fırsat odaklılık, başarı ihtiyacı, risk alma, yenilikçilik ve kendine güven olmak üzere beş alt boyutta toplandığı görülmüştür. Farklılık testi sonuçlarına göre, bu beş alt boyut ile annenin mesleği ve ailenin çocuk yetiştirme tutumu arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Ailenin aylık gelir durumu ile başarı ihtiyacı ve risk alma, babanın mesleği ile yenilikçilik boyutu hariç diğer dört boyut ve ailede girişimci olması ile de beş girişimcilik boyutu arasında ise anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimcilik Eğilimi, Ailesel Faktör, Öğrenciler

ABSTRACT

Nowadays, the entrepreneurship is one of the most important subjects. In Today's technology and information age, there are new opportunities arised for entrepreneurs. Therefore the number of entrepreneurs are increasing each day. For that reason, it is essential to find out what factors are effecting people's entrepreneurial tendencies. The purpose of this study is to examine the effect of family as a role model and family support for entrepreneurial tendencies of university students. As a result of the study, the university students entrepreneurship tendencies consist of 5 sub-factors as opportunism, innovativeness, the need of success, self-confidence and risk taking. According to the differency test results, there aren't any significiant differences between these 5 sub-factors and mother's occupation and family's child raising attitude. The results also shows that there is a significant difference between family income and need of success and risk taking. In addition, there is also a significant diffrence between the father's occupation and four dimensios: opportunism, innovativeness, self-confidence and risk taking. Finally a significant difference between having an entrepreneur in the family and all the other five factors has been found.

Keywords: Entrepreneurship, Entrepreneurship Tendency, Family Factors, Student.

¹Yar.Doç.Dr, Mersin Üniversitesi, Tarsus Uygulamalı Tekn. ve İŞt. Y.O, sbozyigit@mersin.edu.tr

²Yar.Doç.Dr., Çağ Üniversitesi, İİBF İşletme Bölümü, edayasa@cag.edu.tr

1. GİRİŞ

Girişimcilik, ülke ekonomilerinin gelişmesinde ve toplumların refah düzeylerinin iyileşmesinde rol alan itici güçlerden birisi olarak kabul edilmektedir. Bu bağlamda, özellikle son dönemlerde, girişimcilik birçok bilim dalının ilgilendiği konuların başında yer almakta ve her bilim dalı, girişimcilik kavramını kendi bakış açısından değerlendirmektedir. Örneğin, bir işletmenin artan rekabet ortamında ayakta kalabilmesi pazar odaklı olmasına bağlı olduğundan dolayı, pazarlama bilimi “*girişimci pazarlamacılık*” kavramı üzerinde durmaktadır (Marangoz ve Erboy,2013,s.69). Ayrıca, küresel rekabetin küçük firmaların gücünü artırması, piyasalardaki gelişmeler, teşviklerin sürekli değişmesi, yeni niş pazarların oluşması gibi birçok nedenin girişimciliğe verilen önemi arttırdığı düşünülmektedir (Şeşen ve Basım, 2012). Girişimcilik faaliyetleri sayesinde ülkelerin ekonomik kalkınma düzeyleri, siyasi güçleri, teknolojik ve bilimsel gelişme düzeyleri döngüsel olarak artmakta ve bu durum ülkeler arası rekabette avantaj yaratmaktadır. (İrmiş ve Barutçu, 2012,s.2). Bu iyileşme ve artışlar ülkelerin girişimci sayılarının her geçen gün daha da artmasına olanak sağlamaktadır.

Küresel Girişimcilik Raporu’na (2012) göre, Türkiye’deki potansiyel girişimci oranı, 2006 yılında %2.2 iken, 2012 yılında %7’ye, 2006 yılında %4 olan yeni girişimci oranı ise % 6’ya çıkmış, ayrıca eğitim seviyesi yüksek kesimlerde girişimcilik seviyesi artmıştır (<http://www.girisimhaber.com.07.02.2015>). Elgin (2013) de, Türkiye’de her geçen yıl girişimci sayısının arttığını, üniversitelerin peş peşe girişimcilik merkezleri açtığını, çok sayıda derneğin, girişim ve sosyal girişim alanlarında faaliyete geçtiğini ve hükümetin de ihtiyaç duyulan yasal değişiklikler için hamleler yaptığını belirtmektedir.

Raijman (2001), girişimciliği öncesi ve sonrası olan bir yolculuk olarak ifade etmiştir. Bu tanıma göre, yolculuğa çıkmadan önce sorulması gereken sorular ve araştırılması gereken konular mevcuttur. Örneğin yolculuğa çıkmadan önce “*Ne yapılacak, nasıl yapılacak, bu yolculukta baştaki riskler ve avantajlar nelerdir?*” gibi sorulara yanıt bulmaya çalışırken aynı zamanda, kimlerin daha fazla girişimcilik eğilimine sahip olduğu, bu insanların ortak özelliklerinin neler olduğu gibi konulara da değinmek gerekmektedir. Bu noktada, hangi faktörlerin girişimciliği ne ölçüde etkilediğini ortaya çıkaracak araştırmaların yapılması önem kazanmaktadır. Türkiye’deki girişimcilik eğilimi ile ilgili alanyazına bakıldığında demografik özellikler, kişilik özellikleri, ekonomi, eğitim, psikoloji gibi faktörlerle girişimcilik arasındaki ilişkiyi inceleyen birçok çalışma yapıldığı görülürken (Avşar,2007; Karabulut,2009; Patır ve Karahan,2010; Yılmaz ve Günel,2011; Korkmaz,2012; Şeşen ve Basım,2012; Kılıç ve diğerleri,2012), ailenin rol model alınmasının ve aile desteğinin girişimcilik eğilimine etkisini inceleyen çalışma sayısının azlığı göze çarpmaktadır (Avşar,2007; Örucü ve diğerleri,2007; İbicioğlu ve diğerleri,2009, Yılmaz ve diğerleri,2014). Dolayısıyla bu araştırmada, ailenin rol model alınması ve aile desteğinin girişimcilik eğilimi üzerinde etkisinin olup olmadığı incelenmiştir.

Araştırma, iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, girişimciliğin tanımı, girişimcilik eğilimi, girişimcilik eğilimini etkileyen faktörler, ailenin rol model alınması ve aile desteğinin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkilerine yönelik olarak yapılan çalışmalar ile

ilgili alanyazın taraması yapılmıştır. İkinci bölümde ise, araştırmanın yöntemi, araştırma bulguları ile bu bulgulara ilişkin sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

2. Girişimciliğin Tanımı ve Girişimcilik Eğilimini Etkileyen Faktörler

Girişimcilikle ilgili alanyazın incelendiğinde, çok fazla girişimcilik tanımı olduğu görülmektedir. Bu tanımlardan bir tanesi Bridge ve O'Neill (1998) tarafından yapılmış olup girişimcilik, hayal gücünün kullanılması, yaratıcı ve sorumluluk sahibi olma, fikirleri tanımlayıp organize edebilme, karar alma ve geniş yapılar içinde başkalarıyla ilişkiler kurma eylemlerini kapsayan bir süreç olarak tanımlanmıştır. Girişimcilik, çevredeki fırsatları fark etme, fırsatlara yönelik plan ve proje yapma ve bunları, günlük hayata geçirme ve hayatı daha yaşanabilir hale getirme uğraşı olarak kabul edilmektedir (Avşar,2007,s.4). Aynı zamanda girişimcilik, uyumlu, esnek, yaratıcı olmak gibi bireylere atfedilen yetkinlikler ve özellikler olarak da tanımlanabilmektedir (Cromie,2000,s.11). Girişimcilik kavramı literatürde birçok yazar tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1 Girişimcilik Tanımları

Kaynak	Tanımlar
Cantillon (1755)	Girişimcilik herhangi bir şeyde kendi kendini istihdam etmek olarak tanımlanmaktadır.
Kirzner (1973)	Girişimcilik, pazardaki olacak eksikliklerin ve dengesizliklerin doğru bir şekilde tahmin edilmesi yeteneği ile fırsatların keşfedilmesidir
Ronstadt (1984)	Girişimcilik, kurulmuş olan sürekli artan bir zenginliğin dinamik sürecidir.
Stevenson, Roberts, & Gousbeck (1985)	Girişimcilik bireylerin ya sahip oldukları veya bir organizasyon içinde, hali hazırda kendi kontrollerinde olan kaynakların haricinde fırsatların peşinde koşmalarıdır.
Stevenson & Sahlman (1989)	Bireylerin, şu anda kontrol altında olan kaynakların dışında, fırsatların peşinde koşması olarak tanımlanmaktadır.
Hisrich (1989)	Girişimcilik, zaman ve çabayla oluşturulmuş değerli bir farklılığın süreci; beraberindeki finansal psikolojik ve sosyal risklerin tahmini ve parasal ödül ve kişisel tatminin alınmasıdır.
Robert d. Hisrich & Peters (1998); Kinicki (2003)	Girişimcilik yeni şeylerin meydana gelmesinin süreci ve risk ve kazançların tahminidir.
Shane & Venkataraman (2000)	Girişimcilik; karlı fırsatların varlığı ve girişimci bireylerin varlığı arasındaki ilişki olarak tanımlanmaktadır.

Kaynak: Kılıç, R., Keklik, B. ve Çalış, N. (2012), Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma: Bandırma İİBF İşletme Bölümü Örneği, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,17(2),s.425.

Tablo 1’de yer alan girişimcilik tanımları incelendiğinde girişimciliğin, ağırlıklı olarak risklerin tahmin edildiği ve fırsatların keşfedildiği bir süreç olarak tanımlandığı görülmektedir. Risklerin tahmin edilmesi ve fırsatların keşfedilmesi, girişimciliğin ortaya çıkmasında önem arz etmesine rağmen yeterli kriterler olarak sayılmamaktadır. Çünkü, bireyin girişimcilik ruhunu geliştirmesini ve sahip olduğu girişimci niteliklerini olumlu ya da olumsuz etkileyebilecek, bireyle ve çevreyle ilgili çeşitli faktörler mevcuttur (Aktürk, 2012,s.14). İlhan (2003) da, girişimciliğin çok sayıda faktörün belli koşullarda bir araya gelmesiyle ortaya çıkan sosyo-ekonomik bir olgu olduğuna vurgu yapıp girişimciliğin, girişimci kişilik, sosyo kültürel/ politik faktörler ve diğer faktörler olmak üzere üç ana faktör grubu düzleminde analiz edilmesinin mümkün olduğundan bahsetmektedir.

Alanyazında girişimci kişiliği, bireyin demografik ve psikolojik özelliklerinin belirlediği, psikolojik faktörlerin ise; başarı ihtiyacı, kontrol odaklılık, bağımsızlık, risk alma eğilimi, belirsizliğe karşı tolerans, kendine güven, yenilikçilik, dışa açıklık ve fırsat odaklılık gibi faktörlerden oluştuğu belirtilmektedir (Koh,1996; Chen ve Lai, 2010). Bu araştırmada kullanılan faktörler başarı ihtiyacı, yenilikçilik, risk alma, kendine güven ve fırsat odaklılık başlıkları altında toplanmış olup bu faktörler kısaca şu şekilde açıklanmaktadır:

- **Başarı İhtiyacı:** Başarı ihtiyacının girişimcilik davranışlarını etkileyen önemli ve anahtar bir faktör olduğu ileri sürülmektedir (Cromie,2000,s.16; Korkmaz,2012,s.212). Başarı ihtiyacı duyan insanlar, verilen görevlerde hemen sorumluluk alan, girişkenlik gösteren, planlama ve olayları kontrol etme eğilimli, kendi performans düzeyleri konusunda somut geri bildirimler talep eden bireyler olarak tanımlanmaktadır (Cromie,2000,s.17). Güney ve Nurmakhmatuly’e (2007) göre de, yüksek başarı ihtiyaç seviyesine sahip olmak girişimcilerde bulunması gereken özelliklerden birisidir ve bu özelliğe sahip insanlar, kendi çabalarıyla sonuç almayı, normale göre zor olan hedefler seçmeyi ve nasıl yapabildiklerini gösterecek sonucu hemen almayı severler.
- **Yenilikçilik:** Yenilik, yeni bir düşünceyi pazarlanabilir bir değere dönüştürebilecek yapının kurulmasını ve bu yapının sürdürülmesini ifade etmektedir (Zahra, 1995,s.1998). Literatürde girişimcilik eğilimi çoğunlukla yenilikçilikle ilişkilendirilmiştir (Koh,1996, Güney ve Nurmakhmatuly, 2007; Chen ve Lai ,2010; Korkmaz,2012). Girişimcinin yarattığı yenilik ya da yeni düşünceler rekabet ortamında işletmeyi başarıya taşımakta, bunun farkında olan girişimci de, gerekliliklerini mutlaka yerine getirerek, yeni yönetim biçimlerini, yeni düşünceleri, yeni teorileri veya yeni icatları uygulamaya koymaktadır (Özdemir,2013,s.619).
- **Risk Alma:** Özdemir’e (2013) göre, risk alma gerek kişisel gerekse örgütsel düzeyde hem büyük fırsatlar hem de büyük başarısızlıklar getirebilecek faaliyetleri kapsamaktadır. Risk alan girişimci de bunun farkında olduğu için, sonuçları hesaplayarak risk alma yoluna gitmelidir. Bireylerin risk yüklenme isteklerinin, girişimciliklerinin temel bir özelliği olduğuna yönelik önemli

araştırmalar yapılmış ve bu araştırmalarda risk yüklenen kişi, başarılı olma ihtimalinin düşük olduğu zamanlarda bile bir işletme kurma fikrini ısrarla takip eden birisi olarak kabul edilmiştir (Cansız,2007,s.62).

- **Kendine Güven:** Koh (1996), kendine güvenin başarılı bir girişimci olabilmenin ön koşulu olduğundan bahsetmektedir. Girişimci, istediği amaca ulaşma konusunda kendine güvenmeli, karşılaştığı zorluklarda bu güvenini kaybetmemelidir. Bazı araştırmacılar, kendine güveni ayrı bir girişimcilik eğilimi olarak değil de kontrol odağı özelliği ile birlikte ele almışlardır (Cromie,2000,s.21). Kontrol odağı, faaliyetlerin sonuçları üzerinde birinin gücünü ifade ederken, kendine güven spesifik görevleri başarmak olarak ifade edildiği için, aslında kendine güven kontrol odağını da içine alan bir kavram olarak düşünülmelidir (Korkmaz,2012,s.213).
- **Fırsat Odaklılık:** Piyasadaki anlık değişimler ve farklı beklentiler beraberinde fırsatları ortaya çıkardığı için, başarılı bir girişimci de bu fırsatları fark edebilen ve zihninde iş fikri kıvılcımı oluşturarak bunu ateşleyip iş alanına dönüştürebilen kişidir (Cansız, 2007,s.74). Sürekli rekabet koşulları içerisinde olan girişimcilerin, mevcut veya gelecekte ortaya çıkabilecek durumları sürekli takip etmesi, gerektiğinde krizleri fırsata çevirmeyi bilmeleri gerekmektedir.

Yapılan araştırmalar, çoğunlukla girişimciliğin doğuştan gelen yanlarına vurgu yapsa da, girişimciliğin yaşam süresi içinde sonradan öğrenilebilecek bir konu olduğu da sıklıkla dile getirilmektedir (Şeşen ve Basım,2012,s.21). Bireysel yaklaşımın temsilcilerinden olan Hisrich ve Roberts (2002), girişimciliğe etki eden faktörler olarak yaş, iş tecrübesi, aile, eğitim, kişisel değerler ve rol modellere dikkat çekerken (akt.Korkmaz,2012,s.212), Chen ve Lai (2010) de, aile, toplum, eğitim ve ekonomik çevreyi girişimcilik eğiliminin oluşmasında önemli birer faktör olarak görmektedir. Bugüne kadar yapılan çalışmalara bakıldığında da kişiliğin, cinsiyetin, sosyal, politik ve ekonomik değişikliklerin, yenilikçi fikirlerin girişimcilik eğilimi üzerinde etkisi olduğu görülmektedir (Scott ve Twomey ,1988; Bird,1988; Shepherd ve DeTienne, 2005; Gupta vd., 2008).

Yapılan araştırmalardan da anlaşılacağı üzere, girişimciliği etkileyen faktörlerden birisi de ailedir. Aile, çocuğun yeni bilgiler öğrenmesini sağlayarak, bilişsel, toplumsal ve duygusal yönden gelişmesini teşvik eden, çocuğa ilk eğitimi veren kurumdur (Şanlı,2007,s.5). İrmiş ve Barutçu (2012), hem rol model olması hem de girişimcilik faaliyetinin aile tarafından desteklenmesi nedeniyle girişimcilik eğilimi üzerinde ailenin önemli bir etken olduğunu belirtmektedir. İlhan (2003) ise, ailenin, bireylere girişimci değerlerin benimsetilmesinde ve bireylerin girişimciliğe bakış açılarının şekillenmesinde işlevsel bir role sahip olduğunu vurgulamaktadır.

Ailede veya yakın çevrede girişimci olması ve girişimci olan kişinin rol model alınması, o ailedeki çocukların girişimci olma olasılığını arttıran bir unsurdur. Raijman (2001), ailesinde girişimci olan bireylerin o kişileri kendilerine rol model alıp kendi işini kurma konusunda daha istekli olduğunu ve ailenin kişiyi girişimcilik konusunda maddi veya

manevi olarak desteklemesinin girişimcilik eğilimini etkilediğini belirtmektedir. Zegeye (2013), ailesinde girişimci olan öğrencilerin daha yüksek seviyede girişimcilik eğilimine sahip olduğunu vurgularken, benzer şekilde Chlosta ve diğerleri (2012), ailede girişimci olmasının çocuklar tarafından rol model olarak alındığını ve bunun da girişimcilik eğilimi üzerinde doğrudan etkilerinin olduğunu ifade etmiştir. Keleş ve diğerleri (2012) ise, ailelerine ait işletme bulunan öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin çok yüksek olduğunu gözlemlemiştir. Bu bağlamda;

H₁: Üniversite öğrencilerinin fırsat odaklılık, başarı ihtiyacı, risk alma, yenilikçilik ve kendine güven eğilimleri ailede girişimci olup olmamasına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

İlhan (2005), iş kadınlarının topluma, geleneksel kadın rollerinin dışında yepyeni bir rol modeli sunduğunu, dolayısıyla kadının çalışma yaşamına aktif olarak katılımının, bireylere girişimcilik paradigmasını kazandırarak, bireylerin girişimciliğe yönlendirilmelerinde temel bir faktör olduğunu söylemektedir. Girişimci olan kişilerin aile kökenine bakıldığı zaman, babanın girişimci olmasının yanında annenin de girişimci niteliklere haiz olduğu dikkat çekmektedir (Aytaç, 2006,s.147). Zegeye (2013), öğrencilerin annelerinin mesleği ile öğrencilerin girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir ilişki bulmuştur. Bu bağlamda;

H₂: Üniversite öğrencilerinin fırsat odaklılık, başarı ihtiyacı, risk alma, yenilikçilik ve kendine güven eğilimleri annelerinin mesleğine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Keleş ve diğerleri (2012), Türkiye’de yapılan araştırmaların sonuçlarını değerlendirerek, babaların tüccar ya da iş adamı olmasının çocuklarını etkilediğini ve çocukların da benzer iş kurma düşüncesinde olduklarını belirtmektedir. Benzer şekilde, Mahajar ve Yunus (2012) çalışmalarında, üniversite öğrencilerinin babalarının mesleği ile girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir ilişki bulmuştur. Avşar (2007) da, baba mesleği girişimcilik olan öğrencilerin, baba mesleği ile öğrencilerin bağımsızlık ihtiyacı ve insanlarla ilişki kurma eğilimi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit etmiştir. Bu bağlamda,

H₃: Üniversite öğrencilerinin fırsat odaklılık, başarı ihtiyacı, risk alma, yenilikçilik ve kendine güven eğilimleri babalarının mesleğine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Ailenin gelir durumunun çocukların girişimcilik eğilimini etkilediği yönünde çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmalar incelendiğinde, Arslan’ın (2002), öğrencilerin gelir seviyesi ve girişimcilik eğilimleri arasında pozitif bir ilişki bulduğu, Örucü ve diğerleri’nin (2007) de yaptıkları çalışmada, kişilerin girişimcilik eğilimlerinin aile gelirinden etkilendiği sonucuna vardıkları görülmektedir. Özdemir (2013) Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi öğrencileri ile (% 86,2’si Kırgız) yaptığı çalışmada, aile gelirinin öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin yenilikçilik, saldırgan rekabetçilik, öz yeterlilik ve içsel denetim odağı boyutlarını etkilediğini ortaya çıkartmıştır. Avşar (2007) da, gelir düzeyi yüksek öğrencilerde, girişimcilik eğiliminin yaratıcılık boyutunun daha yüksek olduğunu saptamıştır. Bu bağlamda,

H₄: Üniversite öğrencilerinin fırsat odaklılık, başarı ihtiyacı, risk alma, yenilikçilik ve kendine güven eğilimleri ailelerin gelir durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Aileler çocuklarını yetiştirirken bilerek veya bilmeyerek çeşitli tutumlar sergilemektedir. Bu tutumlar demokratik, otoriter, aşırı korumacı veya ilgisiz tutumlar olabilmektedir. Her bir tutum farklı özellikler göstermektedir. Demokratik tutumda yüksek kontrolün yanında yüksek derecede kabul ve ilgi varken, otoriter tutumda kontrol yüksek ama kabul ve ilgi düşük seviyededir. Aşırı korumacı tutumda, anne baba çocuğu hep zarar görecekmış gibi düşünüp, çocuğun yapması gerekenleri onun yerine yapmaktadır. Hem kontrolün hem de ilginin düşük olduğu tutum ise ilgisiz tutumdur. Macit (2013), demokratik anne baba tutumunun gencin psiko-sosyal gelişimini, sorunlar karşısında problem çözme becerilerini, girişimci özelliğini, karar verme becerilerini olumlu yönde etkilediğini; koruyucu ya da otoriter tutum sergileyen anne babanın çocuklarının ise bağımlı, çekingen, girişimci duygulardan yoksun, karar vermekte güçlük çeken bireyler olduğunu belirtmektedir. Aile ortamı, girişimcilğe destek veren özellikleri bünyesinde barındırıyorsa, o toplumda daha fazla girişimci çıkmaktadır, çünkü yapılan araştırmalar, girişimcilerin bağımsızlığa önem veren anne ve babaların çocukları olduğunu ortaya çıkartmıştır (Güney ve Nurmakhamatuly,2007,s.70). Yılmaz ve diğerlerinin (2014) yetiştirilme tarzı ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada da, yetiştirilme tutumunun girişimcilik özellikleri faktörlerine bakış açılarında farklılık yarattığı görülmüştür. Bu bağlamda;

H₂: Üniversite öğrencilerinin fırsat odaklılık, başarı ihtiyacı, risk alma, yenilikçilik ve kendine güven eğilimleri öğrencilerin yetiştirilme tutumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

3. Metodoloji

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın amacı, ailenin rol model alınmasının ve aile desteğinin potansiyel girişimciler olan üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerinde etkisi olup olmadığını ortaya çıkartmaktır. Bugüne kadar Türkiye’de yapılan çalışmalarda (Arslan,2002;Cansız,2007; Karabulut,2009; Patır ve Karahan,2010; Yılmaz ve Günel,2011; Kılıç ve diğerleri,2012; Korkmaz,2012; Aktürk,2012; Bozkurt ve Erdurur,2013) girişimcilik eğilimi ile kişilerin demografik özellikleri, kişilik özellikleri, girişimcilik eğitimi gibi birçok konu araştırılmış olmasına rağmen, girişimcilik eğilimi ile ailesel faktörler (anne mesleği, baba mesleği, yetiştirilme tutumu) arasındaki ilişkiyi inceleyen çok sayıda çalışmaya (Avşar,2007; Örucü ve diğerleri,2007; İbicioğlu ve diğerleri,2009, Yılmaz ve diğerleri,2014) rastlanılmamaktadır. Oysa ki, çocukluk döneminde, çocukların kendilerine rol model aldıkları ilk kişiler aile üyeleridir. Bireyin kişiliğinin oluşumunda ve sosyalleşmesinde etkin bir rol oynayan aile, toplumun sosyo-kültürel özelliklerini bireye aktarmakta ve bireyin kararlarını etkileyen en önemli faktörlerden birisi haline gelmektedir (Çerik,2002,s.3). Bu nedenle bu araştırmada, girişimcilik eğilimini etkileyen önemli faktörlerden biri olan aile desteği ve ailenin rol model alınması üzerinde durulmuştur. Araştırmada, rol model alma ailede girişimci olup olmaması, anne ve babanın mesleği; çocuğun girişimciliğinin desteklenmesi ise maddi destek boyutunda gelir, manevi destek boyutunda da yetiştirilme tutumu temel alınarak incelenmiştir.

3.2. Araştırmanın Örnekleme ve Yöntemi

Araştırmanın örneklemini Mersin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İ.İ.B.F.) ve Çağ Üniversitesi İ.İ.B.F.'de okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. 2014-2015 eğitim öğretim döneminde Mersin Üniversitesi İ.İ.B.F.'de okuyan öğrenci sayısı 2146 (<http://www.mersin.edu.tr/idarib/ogrenci-isleri-daire-baskanligi>, 10.02.2015), Çağ Üniversitesi İ.İ.B.F.'de okuyan öğrenci sayısı ise 1190'dır. Örneklem çerçevesini oluşturmak için Düzakın'ın çalışmasından (2005) yararlanılmış ve sonlu ana kütleler formülü uygulanıp örneklem sayısının en az 247 olması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Araştırmada Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen "Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği" adlı ölçek kullanılmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini ölçmeye yönelik "Kesinlikle Katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum", "Katılıyorum", "Kesinlikle Katılıyorum" şeklinde beşli Likert ölçeği kullanılarak değerlendirilen 36 ifade yer alırken, ikinci bölümünde ise, ailenin aylık geliri, annenin ve babanın mesleği, çocuğun yetiştirilme tutumu, ailede girişimci olup olmaması gibi sorular sorulmuştur.

Anket uygulanmadan önce 8 öğrenci ile anketin ön testi yapılmış, öğrencilerin geri bildirimleri sonucu gerekli düzeltmeler yapılarak içerik geçerliliği, anketin görüntüsü, okunabilirliği, anlaşılabilirliği ve uygulanabilirliği de değerlendirilerek görünüm geçerliliği sağlanmaya çalışılmış ve ankete son hali verilmiştir. Anket formu 09-20 Şubat 2015 tarihleri arasında ulaşılabilen İ.İ.B.F. öğrencilerine kolayda örnekleme yoluyla uygulanmıştır. 350 anket dağıtılmasına rağmen, 329 anket doldurulmuş olarak geri dönmüştür. Geri dönen 329 ankettan de 10 tanesi eksik ve hatalı doldurulduğu için geçersiz sayılmış ve analizler 319 anket formu üzerinden yapılmıştır.

4. Analizler ve Değerlendirmeler

Araştırmanın verilerini analiz ederken SPSS 21 paket programından yararlanılmış olup verilerin analizi için tanımlayıcı istatistiksel analizler, güvenilirlik analizi, faktör analizi, t-testi ve varyans analizlerinden yararlanılmıştır. Hem ölçek rastgele ikiye bölünerek hem de ölçekteki ifadelerin tümüne güvenilirlik analizi uygulanmıştır. Bulunan sonuçlar, Tablo 2'de gösterilmiştir. Güvenilirlik aralıklarının değerlerine göre bu sonuçlar oldukça güvenilir olarak kabul edilmektedir (Nakip, 2006,s.146).

4.1. Faktör Analizi

Faktör analizi sonuçlarına bakmadan önce, faktör analizinin geçerliliğini ilk başta ortaya çıkaran Bartlett küresellik testi ve KMO testi sonuçlarına bakmak gerekmektedir. Bartlett küresellik testi sonucu $p=0,00<0,05$ şeklinde olduğu için değişkenler arasında ilişkinin var olduğu görülmektedir. KMO ise örnek büyüklüğüyle ilgilenerek, faktör analizinin geçerliliğini söyleyen bir diğer testtir ve KMO'nun 0,50'nin üzerinde olması beklenmektedir (Malhotra,2010). Bu araştırmada yapılan faktör analizi sonucunda, KMO'nun 0,919 olduğu görülmektedir. Dolayısıyla bu araştırma için örnek büyüklüğü yeterli ve faktör analizi geçerlidir.

Tablo 4 Faktör Analizi Sonuçları

	Eş kökenlilik	Yükü	Öz değeri	A. varyanst.	Cr. Alfa
1.Fırsat Odaklılık (7 ifade)			4,09	17,783	4,15,874
30.İşimde ve çalışmalarında ortaya çıkan değişimlere açıgımdır.	,688	,742			
33. İşimi gerçekleştirirken, herhangi bir ekip ya da kişiyle çalışabilirim.	,598	,728			
29. Elimdeki kaynakları bir araya getirerek verimliliğe dönüştürebilirim	,624	,697			
31. İşimi severek ve azimle yaparım.	,593	,679			
28. Karşıma çıkan fırsatları değerlendirebilirim.	,586	,651			
2. Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım.	,597	,631			
32. İşimde yaratıcılık yönüm güçlüdür.	,535	,607			
2.Başarı İhtiyacı (4 ifade)			2,528	10,993	4,00,747
14. Hayatımı dış etkenlere bırakmam.	,646	,755			
15.Kararlarımle hayatımı şekillendirebileceğimi düşünüyorum	,613	,654			
13. Arkadaşlarımdan gelen bazı projelere katılmaktan çekinmem.	,519	,611			
23. Yaptığım planları yürütebileceğimden çoğunlukla eminimdir.	,549	,530			

3.Risk Alma (4 ifade)		,753	2,458	10,686	3,74	,770
25.Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem.	,704	,801				
26.Her işin bir riski vardır. İşimde her türlü riski göze alabilirim.	,703	,788				
16.Risk almaktan çekinmem.	,539	,565				
24. Yeni bir durum ve uygulamaya adapte olmakta sorun yaşamam.	,494	,492				
4.Yenilikçilik (4 ifade)			2,386	10,374	3,98	,751
21. Geçmişte başkaları tarafından kullanılmamış yeni yöntemlerle çalışmayı denerim.	,553	,700				
19.Eski fikirlere ve uygulamalara meydan okumayı ve daha iyilerini araştırmayı severim.	,621	,670				
18.Yeni bir şeyleri denememe imkan veren projeler üzerinde çalışmayı severim.	,584	,594				
17.Geleceği görerek ona dönük hazırlıklar yapabiliyorum.	,517	,538				
5.Kendine Güven (4 ifade)			2,269	9,867	3,93	,719
6. İşten zorunlu olarak ayrılırsam işle ilgili kendime seçenekler oluşturabilirim.	,655	,753				
5. Kendi işimi kurabilirim.	,612	,641				
7. Zor durumlarda seçenekler oluşturabilirim	,596	,628				
4. İşlerimde kendi kararlarım etkilidir.	,606	,525				

36 ifadeden oluşan ölçeğin faktör desenini ortaya koymak amacıyla faktörleştirme yöntemi olarak temel bileşenler analizi, döndürme yöntemi olarak da dik döndürme yöntemlerinden maksimum değişkenlik yöntemi (varimax) seçilmiştir. İfadeler, ilgili ölçekle olan korelasyonları, binişik olma durumları, eş kökenlilik değerleri ve ifade silindiği zaman ölçeğin alacağı alfa değeri açısından incelenmiştir. İnceleme sonucunda 3, 11 ve 20 nolu ifadeler silindikleri zaman ölçeğin alacağı alfa değeri arttığı için, 8, 9 ve 12 nolu ifadeler faktör altında tek ifade olarak kaldıkları için, 34, 36, 10, 27, 1, 35 ve 22 nolu ifadeler de birden çok faktör altında toplandıkları için ölçekten çıkartılmıştır. Böylece, geriye kalan 23 ifade tekrar faktör analizine tabi tutulmuş ve 23 ifadenin beş faktörde toplandığı ve bu faktörlerin, toplam varyansın %59,703'ünü açıkladığı görülmüştür. Scherer (1988), sosyal bilimlerde yapılan faktör analizinde %40 ile %60 arasında değişen varyans oranlarının ideal olarak kabul edildiğini söylemektedir. Buna istinaden, bu araştırmada ulaşılan açıklanan varyans oranının yeterli düzeyde olduğu söylenebilmektedir.

4.2. Hipotezlerin Test Edilmesi

Araştırma çerçevesinde geliştirilen hipotezler uygun analiz teknikleri kullanılarak test edilmeye çalışılmıştır. Hipotezler test edilirken her grupta en az 30 örneklem bulunması gerekliliği (Akdağ, 2012) göz önünde bulundurularak gelir durumu, anne ve babanın

meslek durumundaki gruplar uygun bir şekilde birleştirilmiş ve bu birleştirmeye uygun olarak da varyans analizi uygulanmıştır.

Tablo 5 Katılımcıların Girişimcilik Eğilimleri ile Ailede Girişimci Olup Olmaması Arasındaki Farklılığa İlişkin T Testi Sonucu

Faktörler	Ailede Girişimci	N	Ort.	Std. Sapma	t Değeri	p Değeri
Fırsat Odaklılık	Evet	217	4,20	,64503	1,974	,050
	Hayır	102	4,05	,62295		
Başarı ihtiyacı	Evet	217	4,08	,62418	3,039	,003
	Hayır	102	3,85	,67327		
Risk Alma	Evet	217	3,88	,75224	4,998	,000
	Hayır	102	3,44	,70327		
Yenilikçilik	Evet	217	4,06	,62548	3,150	,002
	Hayır	102	3,82	,63381		
Kendine Güven	Evet	217	4,02	,63658	3,487	,001
	Hayır	102	3,75	,65011		

Tablo 5'e göre, öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin tümü ile ailede girişimci olup olmaması arasında anlamlı bir farklılık çıkmıştır. Ailesinde girişimci olan öğrenciler, ailesinde girişimci olmayanlara oranla daha fazla girişimcilik eğilimlerine sahiptir. Tablo 5'ten, özellikle fırsat odaklılık eğiliminin ortalamasının, diğer girişimcilik eğilimlerinin ortalamalarından daha yüksek olduğu da görülmektedir.

Tablo 6 Katılımcıların Girişimcilik Eğilimleri İle Annelerinin Mesleği Arasındaki Farklılığa İlişkin ANOVA Sonucu

Faktörler	Anne Meslek	N	Ort.	Std. Sapma	F Değ.	P Değ.	Fark
Fırsat Odaklılık	A. Diğer	61	4,15	,50176	,207	,813	Yok
	B.Serbest Meslek	54	4,21	,54715			
	C.Ev Hanımı	203	4,14	,69983			
Başarı ihtiyacı	A. Diğer	61	4,04	,62167	,995	,371	Yok
	B.Serbest Meslek	54	4,10	,53553			
	C.Ev Hanımı	203	3,97	,68371			
Risk Alma	A. Diğer	61	3,80	,72617	2,394	,093	Yok
	B.Serbest Meslek	54	3,93	,74196			
	C.Ev Hanımı	203	3,68	,77449			
Yenilikçilik	A. Diğer	61	3,95	,54928	,484	,617	Yok
	B.Serbest Meslek	54	4,06	,58868			
	C.Ev Hanımı	203	3,97	,67533			
Kendine Güven	A. Diğer	61	3,84	,70716	1,571	,209	Yok
	B.Serbest Meslek	54	4,05	,56774			
	C.Ev Hanımı	203	3,93	,65477			

Tablo 6'ya göre, öğrencilerin annelerinin meslekleri ile girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Anlamlı bir farklılık çıkmamasına rağmen, annesi serbest meslek sahibi olan öğrencilerin girişimcilik eğilimi boyutlarının hepsinin ortalaması, annesi diğer meslek grubuna dahil olan öğrencilerin girişimcilik eğilimi boyutlarının ortalamasından fazladır.

Tablo 7 Katılımcıların Girişimcilik Eğilimleri İle Babalarının Mesleği Arasındaki Farklılığa İlişkin ANOVA Sonucu

Faktörler	Baba Meslek	N	Ort.	Std. Sapma	F Değ.	P Değ.	Fark
Fırsat Odaklılık	A. Kamu+Özel	65	4,23	,56475	4,107	,017	A>C C>B
	B. Emekli	98	4,00	,81611			
	C.Serbest Meslek	155	4,22	,52070			
Başarı ihtiyacı	A. Kamu+Özel	65	4,01	,61146	3,240	,040	C>A A>B
	B. Emekli	98	3,88	,82427			
	C.Serbest Meslek	155	4,09	,51678			
Risk Alma	A. Kamu+Özel	65	3,58	,72811	4,983	,007	C>B B>A
	B. Emekli	98	3,64	,81781			
	C.Serbest Meslek	155	3,88	,72201			
Yenilikçilik	A. Kamu+Özel	65	3,97	,58916	2,861	,059	Yok
	B. Emekli	98	3,83	,74371			
	C.Serbest Meslek	155	4,06	,57448			
Kendine Güven	A. Kamu+Özel	65	3,90	,59386	5,047	,002	C>A A>B
	B. Emekli	98	3,78	,75611			
	C.Serbest Meslek	155	4,04	,58559			

Tablo 7'ye göre, yenilikçilik boyutu hariç, öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ile babalarının meslekleri arasında anlamlı bir farklılık vardır. Babası serbest meslek sahibi olan öğrencilerin fırsat odaklılık boyutu hariç, diğer girişimcilik eğilimi boyutlarının ortalaması, babası diğer meslekleri yapan öğrencilerin ortalamasından yüksektir. Kısaca, babası serbest meslek sahibi olan öğrenciler, babası diğer mesleklere sahip öğrencilere oranla girişimcilik konusunda başarı ihtiyaçları yüksek, daha fazla risk alan ve kendilerine daha çok güvenen bireylerdir. Fırsat odaklılık konusunda ise, babası serbest meslek sahibi olan öğrencilerin ortalaması ile babası kamu veya özel sektörde çalışan öğrencilerin ortalaması arasında çok az bir fark çıkmıştır.

Tablo 8 Katılımcıların Girişimcilik Eğilimleri ile Aylık Aile Gelir Durumu Arasındaki Farklılığa İlişkin ANOVA Sonucu

Faktörler	Gelir Durumu	N	Ort.	Std. Sapma	F Değ.	P Değ.	Fark
Fırsat Odaklılık	A.1000 TL ve altı	56	4,19	,671	1,36	,254	Yok
	B.1001-2500 TL	87	4,06	,776			
	C.2501-4000 TL	77	4,12	,614			
	D.4001 TL ve üstü	99	4,24	,490			
Başarı İhtiyacı	A.1000 TL ve altı	56	4,06	,563	2,74	,043	D>A A>B B>C
	B.1001-2500 TL	87	3,93	,795			
	C.2501-4000 TL	77	3,88	,635			
	D.4001 TL ve üstü	99	4,13	,532			
Risk Alma	A.1000 TL ve altı	56	3,63	,752	11,8	,000	D>C C>A A>B
	B.1001-2500 TL	87	3,47	,871			
	C.2501-4000 TL	77	3,69	,704			
	D.4001 TL ve üstü	99	4,08	,578			
Yenilikçilik	A.1000 TL ve altı	56	4,00	,563	1,27	,285	Yok
	B.1001-2500 TL	87	3,91	,768			
	C.2501-4000 TL	77	3,93	,653			
	D.4001 TL ve üstü	99	4,07	,523			
Kendine Güven	A.1000 TL ve altı	56	3,93	,582	2,42	,066	Yok
	B.1001-2500 TL	87	3,81	,747			
	C.2501-4000 TL	77	3,90	,671			
	D.4001 TL ve üstü	99	4,06	,564			

Yapılan analize göre, öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ile aylık aile gelirleri arasında başarı ihtiyacı ve risk alma eğilimleri dışında anlamlı bir farklılık çıkmamıştır. 4001 TL ve üstü aile gelirin sahip öğrencilerin, diğer gelir grubundaki öğrencilere oranla daha fazla başarı ihtiyacı ve risk alma eğilimine sahip olduğu görülmektedir. Başarı ihtiyacı eğilimi ortalamalarına bakıldığında ilk sırada 4001 TL ve üstü gelire sahip öğrenciler yer almasına rağmen, ikinci sırada 1000 TL ve altı aile gelirin sahip öğrencilerin olması dikkat çekici bir unsurdur.

Tablo 9 Katılımcıların Girişimcilik Eğilimleri İle Ailenin Çocuk Yetiştirme Tutumu Arasındaki Farklılığa İlişkin ANOVA Sonucu

Faktörler	Kararlara Katılım	N	Ort.	Std. Sapma	F Değ.	P Değ.	Fark
Fırsat Odaklılık	A.Demokratik	195	4,1656	,62893	,987	,399	Yok
	B.Otoriter	62	4,1590	,68493			
	C.A. Korumacı	51	4,1737	,64226			
Başarı ihtiyacı	A.Demokratik	195	4,0205	,64981	,880	,452	Yok
	B.Otoriter	62	3,9879	,63282			
	C.A. Korumacı	51	4,0196	,62419			
Risk Alma	A.Demokratik	195	3,7705	,75015	1,804	,146	Yok
	B.Otoriter	62	3,7500	,79959			
	C.A. Korumacı	51	3,7402	,75492			
Yenilikçilik	A.Demokratik	195	3,9910	,62403	1,276	,283	Yok
	B.Otoriter	62	3,9718	,70436			
	C.A. Korumacı	51	4,0245	,62100			
Kendine Güven	A.Demokratik	195	3,9590	,61257	,594	,619	Yok
	B.Otoriter	62	3,8750	,73237			
	C.A. Korumacı	51	3,9559	,71363			

Tablo 9, üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri ile ailelerinin çocuk yetiştirme tutumları arasındaki farklılığı göstermektedir. İlgisiz tutumu işaretleyen 7 öğrenci olduğu için, bu tutum analiz dışı bırakılmıştır. Tabloya göre, öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri ile ailelerinin çocuk yetiştirme tutumları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Yapılan tüm analizler sonucu H_2 ve H_5 hipotezleri tüm boyutlar bakımından reddedilirken, H_4 başarı ihtiyacı ve risk alma, H_3 fırsat odaklılık, başarı ihtiyacı, risk alma ve kendine güven, H_1 ise tüm girişimcilik eğilimi boyutları bakımından kabul edilmiştir.

5. Sonuç

Ülkemizde girişimciliğin önemi giderek daha fazla anlaşılırken, girişimci sayısı da bu oranda artış göstermektedir. Girişimci üniversite modelleri çerçevesinde, üniversitelerde verilen derslerin içeriklerinde bu kavram ve bu kavramı etkileyen unsurlar daha fazla yer almaktadır. Girişimciliğin doğru anlaşılabilmesi ve alternatif bir kariyer olarak algılanmasını sağlamak için, özellikle gençlerin kariyer planlarının şekillenmesine olanak sağlayan lisans düzeyi derslerde girişimcilik kavramı daha derin olarak işlenmektedir (www.istka.org.tr/content/pdf/girisimcilik-egitimlerinde-yenilikci-modellerin-uygulanmasi-ve-yayginlastirilmasi.pdf.25.02.2015). Özellikle üniversite öğrencilerinin ailelerinin bir şirketi var ise, o şirketin devamlılığını sağlayabilme ve işletmeyi geliştirebilme yetisinin var olması, bireyin aileden ve çevreden etkilenme düzeyiyle doğru orantılıdır. Bu bağlamda, bireyin girişimcilik eğilimini etkileyen birçok faktör vardır. Bu araştırmada, ailenin rol model alınması ve aile desteğinin

üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerinde herhangi bir etkisinin olup olmadığı araştırılmıştır. Yapılan analizler sonucu, üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin fırsat odaklılık, başarı ihtiyacı, risk alma, yenilikçilik ve kendine güven olmak üzere beş alt boyutta toplandığı görülmüştür. Bu beş alt boyut ile annenin mesleği ve ailenin çocuk yetiştirme tutumu arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanılmamıştır. Annenin mesleği ile öğrencilerin girişimcilik eğilimleri arasında ilişki çıkmamasına rağmen, annesi serbest meslek sahibi olan öğrencilerin tüm girişimcilik eğilimi boyutlarının ortalaması, annesi diğer meslek gruplarına sahip öğrencilerin girişimcilik eğilimi boyutlarının ortalamalarından yüksek çıkmıştır.

Ailede girişimci olması ile girişimcilik eğilimlerinin tüm boyutları arasında anlamlı bir farklılık çıkmıştır. Ailede girişimci olması öğrencilerin daha fazla girişimcilik eğilimlerine sahip olması sonucunu doğurmaktadır. Bu sonuç alanyazında yapılan çalışmaları (Raijman,2001; İlhan, 2003; Chlosta ve diğerleri,2012; Zegeye, 2013) destekler niteliktedir. İlhan'ın da (2003,s.65) dediği gibi, ailenin özel sektör alanında ekonomik etkinlikte bulunması, bireyin girişimci özellikleri içselleştirmesine ve bireysel yeteneklerini açığa çıkartmasına olanak sağlamaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre, öğrenciler girişimcilik konusunda babalarının mesleğinden daha çok etkilenmektedirler. Babanın mesleği ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişki bakımından, öğrencilerin yenilikçilik alt boyutu hariç, tüm girişimcilik eğilimleri ile baba mesleği arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Babaları serbest meslek sahibi olan öğrenciler, girişimci olma konusunda kendilerine daha çok güvenmekte, yeni fırsatlar kollamakta, başarı ihtiyacı duymakta ve daha fazla oranda risk alabilmektedirler. Özellikle Türkiye gibi ataerkil toplumlarda, babanın rol model alınması şartıdır ve girişimcilik bakımından bunun önemli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle de, özellikle babanın girişimcilik konusunda çocuklarını teşvik etmesi ve onlara destek olması önem taşımaktadır.

Girişimcilik eğilimlerinden başarı ihtiyacı ve risk alma alt boyutu, ailenin aylık gelirene göre anlamlı farklılık göstermektedir. Ailesinin gelir durumu 4001 TL ve üstü olan öğrenciler, girişimcilik konusunda daha çok başarı ihtiyacı duymakta ve daha fazla risk alabilmektedir. Bu sonuç şartıdır bir sonuç değildir. Ailesinin gelir durumu iyi olan bireyin, girişimci olmak istediğinde ailesinin maddi anlamda destekte bulunma olasılığı daha yüksek olacağı için, bu bireylerin girişimcilik konusundaki başarı ihtiyaçları ve risk alma durumları daha fazla olacaktır. Bu bakımdan aileler, maddi olarak çocuklarının girişimcilik niyet ve eğilimlerine destek verirlerse, ülke refahına katkı sağlayan girişimci sayısında bir artış gözlenebilecektir.

Sonuç olarak yapılan bu çalışmayla, üniversite öğrencilerinin girişimcilik konusunda özellikle babalarını rol model olarak aldıkları ve ailede girişimci olmasının girişimcilik eğilimlerini olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. Ayrıca, ailesinin gelir durumu 4001 TL ve üstü olan öğrencilerin girişimci olma konusunda daha fazla risk aldıkları ve başarı ihtiyacı duydukları da ortaya çıkmıştır. Bu bakımdan, ebeveynlere düşen en önemli görev, girişimcilik konusunda gençlere örnek olmak ve onları girişimci olma yönünde maddi ve manevi olarak teşvik etmek olmalıdır.

Her araştırmada olduğu gibi bu araştırmanın da bazı kısıtları mevcuttur. Araştırmanın örneklemini, 2014-2015 öğretim yılı bahar döneminde Mersin ve Çığ Üniversitesi İ.İ.B.F.'de okuyan öğrenciler oluşturduğu için, araştırmanın sonuçları örneklemin nitelikleri ile sınırlıdır. Ayrıca, anket dışında diğer veri toplama tekniklerinden herhangi birinin kullanılmaması araştırmanın diğer bir kısıtını oluşturmaktadır. Zaman ve maliyet kısıtları nedeniyle, araştırma daha geniş bir örneklem üzerinde gerçekleştirilememiştir. Bu nedenle, araştırma sonuçlarının Mersin ve Türkiye'deki tüm üniversite öğrencilerine genellenmesi de mümkün değildir.

Kaynakça

- Akdağ, M. (2012), Testlerde N Sayısı, iys.inonu.edu.tr/webpanel/dosyalar/669/file/n.doc, 22 Şubat 2015.
- Aktürk, E. (2012), Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Etkisi: Düzce Üniversitesinde Bir Araştırma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi, Bolu.
- Arslan, K. (2002) “Üniversiteli Gençlerde Mesleki Tercihler ve Girişimcilik Eğilimleri”, Doğu Üniversitesi Dergisi, (6) ,1-11.
- Avşar, M. (2007), Yüksek Öğretimde Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması, Çukurova Üniversitesinde Bir Uygulama, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Aytaç, Ö. (2006), “Girişimcilik:Sosyo-Kültürel Bir Perspektif”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15, 139-160.
- Bird, B. (1988). “Implementing Entrepreneurial Ideas: The Case For Intention.” *Academy Of Management Review*, 13(3), 442-454.
- Bridge,S.& O’Neill, K., (1998), "Understanding Enterprise, Entrepreneurship&Small Business, Palgrave Macmillan", http://www.palgrave.com/resources/sample-chapters/9780230308091_sample.pdf. 12 Şubat 2015.
- Bozkurt, Ö. & Erdurur, K. (2013), “Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimindeki Etkisi: Potansiyel Girişimciler Üzerinde Bir Araştırma”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8 (2),57-78.
- Cansız, E. (2007), Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi , Isparta.

- ChenY. & Lai, M. (2010), "Factors Influencing The Entrepreneurial Attitude Of Taiwanese Tertiary-Level, Business Students", *Social Behavior And Personality*, 38(1), 1-12.
- Chlosta, S., Patzelt, H., Klein, S.B., & Dormann, C. (2012), "Parental Role Models And The Decision To Become Self-Employed: The Moderating Effect Of Personality.", *Small Business Economics*, 38(1), 121-138.
- Cromie, S., (2000), "Assessing Entrepreneurial Inclinations: Some Approaches Empirical Evidence", *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 9(1): 13-30.
- Çerik, Ş., (2002), "Ailelerin Gençlere Karşı Tutumları ve Gençlerin Ailelerinin Tutumlarını Algılayışlarına Yönelik Üniversite Gençliği Üzerinde Bir Araştırma", *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 2(1),21-36
- Düzakın, E. (2005), *Bilimsel Araştırmalarda Örneklem Büyüklüğü Belirleme, Pazarlama Dünyası*, Yıl:18.
- Elgin, İ. (2013), Türkiye'de Girişimcilik Kasırgası Var, http://www.optimistdergi.com/turkiyede-girisimcilik-kasirgasi-var_07_Subat_2015.
- Gupta V. K., Turban D. B. & Bhawe N. M. (2008), "The Effect Of Gender Stereotype Activation On Entrepreneurial Intentions.", *Journal Of Applied Psychology*, 93, 1053–1061.
- Güney, S. & Nurmakhmatulu, A. (2007), " Kültürün Girişimciliğe Etkisi: Kazakistan ve Türkiye Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Kültürlerarası Araştırma", *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(18), 62-86.
- İbicioğlu H., Özdaşlı K. & Alparslan Ali M. (2009), "Girişimci Özellikler Ve Girişimcilik Türü Tercihi Üzerinde Ebeveyn Etkisi: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Araştırması", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 12(1-2), 521-538.
- İlhan, S. (2003), "Sosyo Ekonomik Bir Fenomen Olarak Girişimciliğin Oluşumunu Etkileyen Başlıca Faktörler", *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi* Güz 11,61-79.
- İrmiş, A. & Barutçu,E. (2012), "Öğrencilerin Kendilerini Girişimci Bir Kişiliğe Sahip Görmelerini Ve İş Kurma Niyetlerini Etkileyen Faktörler: Bir Alan Araştırması, Atatürk Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi, 26 (2), 1-25.

- İstanbul Kalkınma Ajansı, İstanbul 2014-2023 Bölge Planı www.istka.org.tr/content/pdf/Girisimcilik-Egitimlerinde-Yenilikci-Modellerin-Uygulanmasi-ve-Yayginlastirilmasi.pdf, 25 Şubat 2015.
- Karabulut, A.T. (2009), “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerini Ve Eğilimlerini Belirleme”, Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi, 26(1),331-356.
- Keleş, H.N., Özkan, T., Doğaner, M. & Altunoğlu,A.E. (2012),” Önlisans Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma”, Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi , 2012; 4(9),107-118.
- Kılıç, R., Keklik, B. & Çaltış, N. (2012), “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma: Bandırma İİBF İşletme Bölümü Örneği”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,17(2), 423-435.
- Koh, H.C. (1996), “Testing Hypotheses of Entrepreneurial Characteristics A Study of Hong Kong MBA Students”, Journal of Managerial Psychology, 11 (3), 12-25.
- Korkmaz, O. (2012), “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği”, Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi, 14(2),209-226
- Küresel Girişimcilik Raporu (2012), 2012 yılı Küresel Girişimcilik Raporu, [http://www.girisimhaber.com/post/2013/02/01/2012-Kuresel-Girisimcilik-Raporu-Yayinlandi,07 Şubat 2015](http://www.girisimhaber.com/post/2013/02/01/2012-Kuresel-Girisimcilik-Raporu-Yayinlandi,07%20Şubat%202015).
- Macit, H. (2013), ”Anne Baba Tutumlarının Gencin Meslek Seçimine Etkisi”, http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/25/20/972645/dosyalar/2013_03/04122909_annebatutumlarınınengencinmesleksemneetks.pdf , 04 Şubat 2015.
- Mahajar, A. J. & Yunus,M. J. (2012),” Inclination Towards Entrepreneurship Among Universiti Pendidikan Sultan Idris Students”, Journal of Global Business Management,. 8(2), 248-256.
- Malhotra, N.K. (2010), Marketing Research: An Applied Orientation (8.ed.),Pearson E.
- Marangoz, M. & Erboy, N.(2013), “Pazarlamada Paradigma Değişimi: Girişimci Pazarlama”, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi , 2(1), 67-91.
- Mersin Üniversitesi Ö.İ.D.B.(2014), Okullara Göre Öğrenci Sayıları Dağılımı, [http://www.mersin.edu.tr/idarib/ogrenci-isleri-daire-baskanligi/haber/okullara-gore-ogrenci-sayilari-dagilimi,10 Şubat 2015](http://www.mersin.edu.tr/idarib/ogrenci-isleri-daire-baskanligi/haber/okullara-gore-ogrenci-sayilari-dagilimi,10%20Şubat%202015).

- Nakip, M. (2006), Pazarlama Araştırmaları Teknikler Ve Uygulamalar, Seçkin:Ankara
- Örücü, E., Kılıç, R. & Yılmaz,Ö. (2007), “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinde Ailesel Faktörlerin Etkisi”, Girişimcilik Ve Kalkınma Dergisi,2(2), 27-47.
- Özdemir, L. (2013), “Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Sosyo-Demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi”, International Conference On Eurasian Economies, 617-626
- Patır S. & Karahan, M. (2010),”Girişimcilik Eğitimi Ve Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Profillerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması”, İşletme Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 1(2), 27-44.
- Raijman R. (2001), “Determinants Of Entrepreneurial Intentions: Mexican Immigrants In Chicago.”, Journal Of Socio-Economics, 30, 393-411.
- Scherer, R. F. (1988), “Dimensionality Of Coping: Factor Stability Using The Ways Of Coping Questionnaire”, Psychological Report, 62, 76-770.
- Scott, M., & Twomey, D. (1988). “The Long-Term Supply Of Entrepreneurs: Students’ Career Aspirations In Relation To Entrepreneurship.”, Journal Of Small Business Management, 26(4), 5-13.
- Shepherd D.A. & Detienne, D.R. (2005). “Prior Knowledge, Potential Financial Reward, And Opportunity Identification.”, Entrepreneurship Theory And Practice, 29 (1), 91–112.
- Şanlı, D. (2007). “Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarını Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi.”, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Şeşen,H. & Basım,N. (2012), “Demografik Faktörler Ve Kişiliğin Girişimcilik Niyetine Etkisi: Spor Bilimleri Alanında Öğrenim Gören Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma”, Ege Akademik Bakış Dergisi, Özel Sayı,21-28
- Yılmaz E. & Sünbül, A.M. (2009), “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21(2), 195- 203.
- Yılmaz, B.S. & Günel,Ö.D (2011), “Üniversite Eğitimi Ve Girişimcilik: Bireyleri Girişimciliğe Yönlendiren Etkenler”, Akademik Bakış Dergisi, 26, 1-20.

- Yılmaz, Y., Seydinbekulı, A.D., & Abishov,N. (2014), “Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinde Ailesel Özelliklerin Etkisi: Ahmet Yesevi Uluslararası Türk- Kazak Üniversitesinde Bir Alan Araştırması”, The Journal of Marmara Social Research, 5, 11-24
- Zahra, S. A., (2008), "Being Entrepreneurial and Market Driven: Implication for Company Performance", Journal of Strategy and Management, 1(2), 125-142.
- Zegeye, B. (2013), “Factors Explaining Students’ Inclination towards Entrepreneurship: Empirical Study of Ethiopian University Students “, Journal of Emerging Issues in Economics, Finance and Banking (JEIEFB), 1(4), 30